

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК І ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ

II Всеукраїнської науково-методичної конференції,

(Шостка, 20 квітня 2017 року)

Суми
Сумський державний університет
2017

УДК 81'44 (811.111+811.161.2)

ПОРІВНЯННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ТА УКРАЇНСЬКИХ ІДИОМ ПРО СОБАК

Д.Р. Закусило, Н.Ю. Бондар

Шосткинський інститут Сумського державного університету

вул. Гагаріна 1, м. Шостка, 41100

liya_bond@ukr.net

Ідіома (від грец. *ιδίωμα* – особливість, своєрідність) – різновид фразеологізмів, стійкий неподільний зворот мови, що передає єдине поняття, зміст якого не визначається змістом його складових елементів.

Через великі відмінності у культурах країн світу виникають труднощі у перекладі необхідних ідіом. Існує система, за якої типи перекладів фразеологічних одиниць можна розділити на:

1. Пошук еквівалентів;
2. Пошук аналогів;
3. Калькування виразу;
4. Описовий (дослівний) переклад [1].

Для перекладу була взята група англомовних ідіом про собак. З доісторичних часів собака живе пліч-о-пліч з людиною, через що за довгі століття вона встигла зайняти важливе місце у людському житті. Собака завжди уособлювала позитивні якості: витривалість, вірність, пильність, щирість, самопожертва. За статистикою, собаки вважаються найбільш розповсюдженими улюбленцями британців і тримають їх не для того, щоб, подібно представникам інших народів, охороняти житло чи іншу власність, а виключно для компанії. Заводити на вулиці розмови з незнайомцями, які вигулюють своїх улюбленців - одна з важливих складових британського способу життя. Відносно собак у Великобританії існує велика кількість вірувань та прикмет. Наприклад, у гірських районах Шотландії вірують, що чужа собака, яка прийшла у дім, віщує нового друга. В Англії вірують, що собаки вміють передбачати погоду. Якщо собака їсть траву – збирається дощ; якщо катається по снігу – на відлигу; якщо розтягується на землі – на тепло. Також, багато прикмет, які пов'язані із собачим завиванням, знаменують нещастя та навіть смерть [2].

Мета дослідження – користуючись системою типів перекладів фразеологічних одиниць, визначити переклад англійських ідіом про собак та пояснити можливі відмінності між оригінальною ідіомою та перекладом.

Було взято найпоширеніші ідіоми про собак [3]:

1. *Let sleeping dogs lie* – (досл. Не будить сплячу собаку) - не варто погіршувати ситуацію, або ускладнювати її.

Дана ідіома є крилатим виразом англійського поета Джефрі Чосера, і з ним важко не погодитися. Якщо розбудити сплячу собаку, то вона може інстинктивно напасти на людину. У Британії собаки, переважно, знаходилися в домі своїх хазяїв, тому, наприклад, діти могли спробувати розбудити її. В Україні же цьому не надавали особливого значення, оскільки собаки охороняли оселю і спали у своїй будці, тому їхній сон був майже завжди чуйним. Для перекладу даної ідіоми можна використати 2 методи: калькування виразу та описовий переклад. При цьому, відіграє роль використання ідіоми. Її часто перекладають методом калькування виразу, оскільки існує фільм та спектакль з аналогічною назвою. Описовий же переклад краще робити на випадок повсякденних ситуацій.

Перекладена ідіома - не буди лихо, поки воно тихо.

2. *In the doghouse* – (досл. У собачому будинку) – мати неприємності у житті.

З давніх часів собаку, яка робила якусь шкоду, карали, і вона, будучи дуже засмученою, йшла у свою будку. Улюбленець знаходився в своєму будинку до тих пір, поки господар ласкаво не кликав його до себе. В Україні дана ідіома не закріпилася у

мові, тому неможливо знайти аналоги та еквіваленти, а калькування не зможе зробити даний вираз «крилатим». Тому, доречно використати описовий переклад.

Перекладена ідіома – потрапити в немилість.

3. Dog eats dog – (досл. Собака їсть собаку) – жорстокий, нещадний, непримиренний (про конкуренцію).

Відомо, що собака дуже прив'язана до власних речей, і зовсім нема різниці що це за річ. Тому, вона буде охороняти все, що знаходиться у її володіннях. Історії про те, як дві собаки борються за, наприклад, кісточку, відомі на весь світ. В Україні дана ідіома не закріпилася у мові, тому неможливо знайти аналоги та еквіваленти, а калькування не зможе зробити даний вираз «крилатим». Отже, доречно використати описовий переклад.

Перекладена ідіома – людина людині вовк.

4. Call off the dogs – (досл. Відкликати собак) – прохання змінити тему розмови; вимога припинити атаку, чи критику в чиюсь адресу.

У давні часи собак використовували як своєрідну зброю для самозахисту. Оскільки у Великобританії собакам приділялася особлива увага, тому майже кожна з них була навчена найпростішим командам. Якщо людина командувала своєму улюбленцю напасти, або, навпаки, відпустити, то собака легко виконувала ці команди. В Україні собак заводили з метою охорони оселі, тому дана ідіома не закріпилася в українській мові. Вона має не одне значення, через що, у залежності від контексту, доречно зробити описовий переклад для кожного значення ідіоми.

Перекладена ідіома – змінити платівку; збавити оберти.

5. Puppy love – (досл. Щеняче кохання) - інтенсивно пережита, але неглибока романтична прихильність, яка притаманна підліткам та дітям.

Щуценята обожають всіх і все, що бачать. Вони щиро лестяться до кожної людини, навіть якщо бачать її вперше. Люди постійно звертали увагу на таке кохання і знаходили це дуже милим. В Україні дана ідіома не закріпилася у мові, тому неможливо знайти аналоги та еквіваленти, а калькування не зможе зробити даний вираз «крилатим». Тому, доречно використати описовий переклад.

Перекладена ідіома - кохання-зітхання.

Отже, більшість англійських ідіом відрізняється від перекладених. Це пояснюється тим, що через відмінності у культурі та історії Великобританії та України дуже рідко можна знайти аналог, або еквівалент англійської ідіоми. При цьому, метод калькування та описовий переклад являється більш вигідним методом перекладу. Подальші дослідження у даній галузі допоможуть робити точні переклади ідіом, і вони сприятимуть кращому вивченню англійської мови та культури Великобританії.

Список літературних джерел

1. Основные способы перевода образной фразеологии [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://study-english.info/article081.php>, свободный.

2. Народные приметы о собаках [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://kinologysaratov.ru/viewtopic.php?id=4058>.

3. Идиомы о собаках на английском языке [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://englishon-line.ru/idiomi-o-sobakah.html>.